

STRESZCZENIE PLANU URZĄDZANIA LASU DLA NADLEŚNICTWA SZKLARSKA PORĘBA

OBOWIAZUJĄCEGO NA LATA 2019 – 2028

1. Cele gospodarowania:

- zachowanie lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powierzchnię, wodę i glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą.
- ochrona lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych
- ochrona gleby i terenów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia lub uszkodzenia oraz o specjalnym znaczeniu społecznym
- ochrona wód powierzchniowych i głębinowych, retencji zlewni. W szczególności na obszarach wododziałów i na obszarach zasilenie zbiorników wód podziemnych.
- produkcji na zasadzie racjonalnej gospodarki drewna oraz surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu.

1. Ogólna charakterystyka lasów w zarządzie Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Szklarska Poręba składa się z dwóch obrębów leśnych:

Obręb nr I – Szklarska Poręba (adres leśny 13-24-1),

Obręb nr II – Piechowice (adres leśny 13-24-2).

Tabelaryczne przedstawienie powierzchni i gruntów Nadleśnictwa Szklarska Poręba (stan na 01.01.2019r.)

Lp	Cecha	Obręb		Nadleśnictwo	
		Szklarska Poręba	Piechowice		
		Powierzchnia - ha			%
1	Powierzchnia ogółem ¹	7011,99	7489,73	14501,72	100,00%
2	Grunty leśne	6872,57	7350,14	14222,71	98,08%
a	<i>Grunty zalesione</i>	6533,36	7135,94	13669,30	94,26%
b	<i>Grunty niezalesione</i>	162,46	25,04	187,50	1,29%
c	<i>Grunty zw. z gosp. leśną</i>	176,75	189,16	365,91	2,52%
3	Grunty nie zaliczone do lasów	139,42	139,59	279,01	1,92%
4	- w tym grunty do zalesienia	-	-	-	

Grunty będące w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba położone są w całości na terenie jednego województwa:

Dolnośląskiego – 100,0%

1. Powiat jeleniogórski, w gminach:

- Piechowice – 16,5%,
- Jeżów Sudecki – <0,1%,
- Szklarska Poręba – 37,1%,
- Stara Kamienia – 24,7%.

2. Powiat lwówecki, w gminach:

- Mirsk – 18,4%,
- Lubomierz – 0,6%,

3. Miasto Jelenia Góra – 2,7%:

2. Rys historyczny

Na terenach obejmujących swym zasięgiem obecne Nadleśnictwo Szklarska Poręba na przełomie XVII/XVIII wieku jako gatunek dominujący wymieniany był świerk. W niższych partiach występowały takie gatunki jak jodła, buk, jawor, jesion i wiąz. Dominującym sposobem użytkowania rębego były zręby zupełne, często na znacznych powierzchniach. Stosowano także rębnię zupełną smugową o szerokości smugi 15-20 m. Gospodarka leśna była prowadzona w sposób dowolny, bez ograniczeń powierzchniowych i ilościowych w pozyskaniu drewna.

Pierwsze ograniczenia dotyczące korzystania z zasobów drzewnych przyniosła wydana w połowie XVIII wieku przez Fryderyka Wielkiego ustawa o lasach. Na jej podstawie w latach 1754-1757 przeprowadzono pierwszy pomiar lasów i ustalono wysokość użytkowania, które miało być kontrolowane przez kompetentne władze państwowe. Według przeprowadzonych w tamtych czasach pomiarów, oszacowano powierzchnie nieodnowione na około 20% ogólnej powierzchni leśnej.

Znaczne klęski powodujące konieczność wyrębu drzewostanów miały miejsce w latach 1909, 1911, 1922, 1925-1927. Ponad 60% pozyskiwanego w tym okresie drewna pochodziło z cięć sanitarnych.

Po roku 1945 na podstawie ustawy o upaństwowieniu lasów innej własności, lasy obecnego nadleśnictwa Szklarska Poręba, weszły głównie w skład utworzonych wówczas nadleśnictw Szklarska Poręba i Piotrowice (którego nazwa zmieniona została później na Piechowice) oraz w mniejszej części w skład nadleśnictw Sobieszów, Śnieżka i Świeradów.

W latach po 1945 r. to okres wielu reorganizacji wyodrębnione zostały dwa obręby leśne – Szklarska Poręba i Piechowice.

Tereny nadleśnictwa na przełomie lat 70-tych i 80-tych zostały dotknięte klęską masowego zamierania drzewostanów na niespotykaną dotąd skalę. U podstaw tego zjawiska leżała ingerencja człowieka w skład gatunkowy drzewostanów jaka następowała na tym terenie od końca XVIII stulecia. Wprowadzone w tym okresie lasy świerkowe w miejsce naturalnych drzewostanów mieszanych okazały się podatne na liczne czynniki stresowe w postaci surowych warunków klimatycznych, silnych wiatrów fenowych, okiści, działania szkodliwych owadów i grzybów patogenicznych. Dodatkowo lasy zostały osłabione w wyniku ujemnego oddziaływania emisji przemysłowych docierających z południowo-zachodniej Polski i z terenów przygranicznych Czech i Niemiec oraz na skutek masowego pojawu wskaźnicy modrzewianeczki i kornika drukarza - w wyniku czego doszło do zamarcia drzewostanów w Sudetach Zachodnich na powierzchni ponad 13 tys. ha.

W 1998 roku zakończono odnawianie halizn pokłeskowych w Nadleśnictwie Szklarska Poręba i ten rok należy traktować umownie jako kończący usuwanie skutków klęski ekologicznej.

Obecnie głównym zadaniem pracujących w trudnych warunkach miejscowych leśników jest przebudowa monokultur świerkowych na żyznych siedliskach i utrzymanie w dobrej kondycji odbudowanych drzewostanów pokłeskowych. Pomimo znacznych szkód ekologicznych lasy nadleśnictwa ciągle zachwycają niespotykaną gdzie indziej florą i fauną.

3. Syntetyczne zestawienie typów siedliskowych lasów w Nadleśnictwa Szklarska Poręba na stan 01.01.2019r.

Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu
LMwyżśw	Św-Db-Bk
LMwyżw	Św-Bk-Db
Lwyżśw	Jd-Bk
Lwyżw	Js-Db
BWG	Św
BGśw	Św
BGw	Św
BGb	Św
BMGśw	Św
BMGw	Św
BMGb	Św
LMGśw	Bk-Św
LMGw	Bk-Św
LGśw	Św-Jd-Bk
LGw	Św-Jd-Bk
LłG	Ol-Js
OIJG	Ol-Js

5. Charakterystyka budowy drzewostanów i ich struktura gatunkowa.

Po analizie składu powierzchniowej tabeli klas wieku, wg. gatunków panujących, wynika że dominującymi gatunkami są: świerk – jego udział wynosi 86,8 %, brzoza – 4,5, buk 4,0 %.

Struktura budowy pionowej jest jednolita z dużą przewagą drzewostanów jednopiętrowych zajmujących 79,41 powierzchni leśnej zalesionej. Udział drzewostanów dwupiętrowych jest niewielki 0,77%. Drzewostany będące w klasie odnowienia i klasie do odnowienia w całym nadleśnictwie stanowią 19,82 % powierzchni leśnej zalesionej.

6. Charakterystyka gospodarki nasiennej.

Nadleśnictwo Szklarska Poręba posiada wyłączone drzewostany nasienne o łącznej powierzchni 21,36 ha. Są to drzewostany dla świerka pospolitego i sosny zwyczajnej.

Zestawienie Wyłączonych drzewostanów nasiennych

Lp	Gatunek panujący	Obr. Szklarska Poręba	Obr. Piechowice	Nadleśnictwo
----	------------------	-----------------------	-----------------	--------------

		szt.	ha	szt.	ha	szt.	ha
1	Bk	2	8,73	5	37,44	7	46,17
2	Brz	2	7,17	2	11,55	4	18,72
3	Md	1	3,74	4	26,16	5	29,90
4	So	-	-	2	9,88	2	9,88
5	Św	1	13,76	9	77,50	10	91,26
Razem		6	33,40	22	162,53	28	195,93

Dodatkowo na terenie nadleśnictwa istnieje 28 drzewostanów nasiennych gospodarczych obejmujących 33 wydzielania leśne o łącznej powierzchni 195,93 ha .

Zestawienie Gospodarczych drzewostanów nasiennych.

Lp	Nr RLMP_LP	Nr KRLMP	Obręb	Leśnictwo	Adres	Powierzchnia [ha]
Buk zwyczajny						
1	24118	MP/1/22319/05	Szklarska Poręba	Zieleniec	286b	5,51
2	24124	MP/1/22314/05	Szklarska Poręba	Jakuszyce	366g	3,22
3	24157	MP/1/22299/05	Piechowice	Michałowice	250h	7,71
4	24159	MP/1/22300/05	Piechowice	Michałowice	252d	8,82
5	24169	MP/1/22292/05	Piechowice	Roztoka	269i	3,23
					268j	3,52
6	24172	MP/1/22286/05	Piechowice	Krokusy	205d	2,94
7	45924	MP/1/22290/05	Piechowice	Roztoka	276a	11,22
Razem GDN Bk						46,17
Brzoza brodawkowata						
8	24127	MP/1/22316/05	Szklarska Poręba	Szklarska Poręba	390c	2,85
9	24129	MP/1/22317/05	Szklarska Poręba	Szklarska Poręba	390h	4,32
10	24152	MP/1/22298/05	Piechowice	Szronowiec	308f	4,15
11	24166	MP/1/22296/05	Piechowice	Roztoka	259b	7,40
Razem GDN Brz						18,72
Modrzew europejski						
12	24097	MP/1/40724/05	Szklarska Poręba	Szklarska Poręba	76g	3,74
13	24185	MP/1/22280/05	Piechowice	Górzyniec	148d	8,31
14	45922	MP/1/40725/05	Piechowice	Roztoka	272g	9,23
15	45926	MP/1/40726/05	Piechowice	Szronowiec	353a	2,19
16	55280	MP/1/49784/11	Piechowice	Kopaniec	116c	6,43
Razem GDN Md						29,90

Lp	Nr RLMP_LP	Nr KRLMP	Obręb	Leśnictwo	Adres	Powierzchnia [ha]
Sosna zwyczajna						
17	24143	MP/1/22302/05	Piechowice	Michałowice	262k	2,81
18	24184	MP/1/22279/05	Piechowice	Górzyniec	145b	7,07
Razem GDN So						9,88
Świerk pospolity						
19	24107	MP/1/22308/05	Piechowice	Kopaniec	116c	6,43
					117b	7,62
					116d	3,04
					117c	6,28
20	24126	MP/1/22315/05	Szklarska Poręba	Jakuszyce	368b	13,76
21	24165	MP/1/22295/05	Piechowice	Roztoka	274a	15,56
22	24167	MP/1/22297/05	Piechowice	Roztoka	286i	5,72
23	24168	MP/1/22291/05	Piechowice	Roztoka	286f	8,25
24	24174	MP/1/22288/05	Piechowice	Rozdroże	89bx	2,46
25	24175	MP/1/22289/05	Piechowice	Roztoka	275b	5,22
26	24176	MP/1/22282/05	Piechowice	Górzyniec	167a	11,34
27	24178	MP/1/22283/05	Piechowice	Kopaniec	159c	3,32
28	24186	MP/1/22281/05	Piechowice	Górzyniec	166b	2,26
Razem GDN Św						91,26

Drzewa mateczne

Na terenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba występuje 12 szt. drzew matecznych modrzewia europejskiego oraz 1 buka zwyczajnego.

Lp	Nr RLMP_LP	Nr KRLMP	Obręb	Leśnictwo	Adres
Modrzew europejski					
1	24093	MP/3/38936/05	Piechowice	Górzyniec	10m
2	24101	MP/3/38933/05	Piechowice	Górzyniec	10m
3	24103	MP/3/38934/05	Piechowice	Górzyniec	10m
4	24104	MP/3/38935/05	Piechowice	Górzyniec	10m
5	24106	MP/3/38929/05	Piechowice	Górzyniec	148d
6	24109	MP/3/38930/05	Piechowice	Górzyniec	148d
7	24111	MP/3/38931/05	Piechowice	Roztoka	272g
8	24115	MP/3/38927/05	Piechowice	Kopaniec	116c
9	24116	MP/3/38928/05	Piechowice	Kopaniec	116c
10	24121	MP/3/38924/05	Szklarska Poręba	Szklarska Poręba	76g
11	45920	MP/3/38932/05	Piechowice	Roztoka	275b
12	45925	MP/3/38926/05	Piechowice	Szronowiec	353a

Lp	Nr RLMP_LP	Nr KRLMP	Obręb	Leśnictwo	Adres
Buk zwyczajny					
13	45923	MP/3/38925/05	Piechowice	Roztoka	276a

Drzewa zachowawcze i uprawy pochodne.

Na terenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba występuje 101 szt. drzew zachowawczych jodły pospolitej, brak jest natomiast drzewostanów zachowawczych. Ponadto nadleśnictwo posiada uprawy pochodne zgrupowane w blokach.

- Plantacja zachowawcza jodły

Na terenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba istnieje plantacja zachowawcza jodły pospolitej populacji sudeckiej. Znajduje się ona w obrębie Piechowice, w leśnictwie Kamieniecka Góra, w oddziale 7b, o powierzchni 6,67 ha.

- Powierzchnie badawcze

Wg stanu na 01.01.2019 r. na terenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba znajdują się jedna powierzchnia doświadczalna – monitoringowa, zlokalizowana w wydzielenie 102c na terenie obrębu Szklarska Poręba. Stanowi ona Stałą Powierzchnię Obserwacyjną (SPO) monitoringu biologicznego, na której prowadzone są badania stanu sanitarnego i zdrowotnego drzewostanów.

7. Ogólna charakterystyka stanu środowiska przyrodniczego

Na terenach leśnych, znaczącą rolę ma racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego w ramach gospodarki leśnej, przejawiające się m.in.: zachowaniem pełni zmienności drzew leśnych, oparciem zasad gospodarki na racjonalnych podstawach przyrodniczych, skuteczną ochroną i umiarkowanym użytkowaniem ekosystemów wodno-błotnych w lasach, kształtowaniem stref ekotonowych na obrzeżach lasów, ochroną ekosystemów wrażliwych na zmiany sposobu zagospodarowania i odpowiednio ukierunkowaną edukacją przyrodniczo-leśną społeczeństwa. Terenami potwierdzającymi wysoką różnorodność biologiczną terenów nadleśnictwa są obszary objęte ochroną prawną, których celem jest ochrona najlepiej zachowanych i najcenniejszych fragmentów nadleśnictwa. Na poziomie gatunkowym, na stan różnorodności biologicznej przekłada się liczba chronionych i zagrożonych taksonów roślin, grzybów i zwierząt.

8. Charakterystyka warunków ekonomicznych gospodarki leśnej

Struktura gospodarcza regionu w znacznej mierze zależy od występujących uwarunkowań geograficznych (rzeźba terenu), komunikacyjnych oraz odległości od aglomeracji miejskich. Region, na którego obszarze jest położone nadleśnictwo, jest regionem rolniczo – leśnym.

Grunty będące w stanie posiadania Nadleśnictwa znajdują się w 7 gminach należących do 3 powiatów (w tym Miasto Jelenia Góra).

Zestawienie danych dotyczących regionu.

Gmina	Powierzchnia w km ²		Ludność*	Powierzchnia lasów – ha**		Lesistość w gminach %**
	Ogólna*	Lasów**		Ogółem	Nadleśnictwa	
Jeżów Sudecki	94	27,33	7283	0,72	0,40	29,0
Piechowice	43	26,97	6314	2484,86	2366,68	62,4
Stara Kamienica	111	40,28	5267	3779,83	3510,09	36,5
Szklarska Poręba	75	60,20	6681	5407,7	5307,86	79,8
Lubomierz obszar wiejski	131	26,78	6235	142,89	91,88	21,9
Mirsk obszar wiejski	186	97,81	8692	2598,49	2573,67	56,9
Miasto Jelenia Góra	109	35,53	80072	452,47	372,13	32,5
Ogółem	749	314,90	120544	14866,96	14222,71	-

✓ **Etat użytkowania rębego i przedrębego.**

Obliczenie etatu użytkowania rębego dokonano zgodnie z ustaleniami KZP i NTG dotyczącymi podziału lasów nadleśnictwa na gospodarstwa oraz zgodnie z wytycznymi zawartymi w Instrukcji Urządzenia Lasu (§ 89 - 96). Etat użytków rębnych określony został dla każdego gospodarstwa, jako etat miąższościowy w m³ grubizny brutto.

✓ **Gospodarstwo specjalne**

Dla gospodarstwa specjalnego etatu nie oblicza się. Wielkość planowanego użytkowania rębego jest sumą stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych, realizowanych w postaci różnych form użytkowania rębego, zapewniającego ciągłe spełnianie przez nie funkcji, dla których zostały wyłączone.

✓ **Gospodarstwo lasów ochronnych**

Dla gospodarstwa lasów ochronnych oblicza się etat wg dojrzałości drzewostanów:

- z miąższości drzewostanów ostatniej klasy wieku,
- z miąższości drzewostanów dwóch ostatnich klas wieku.

Wielkość planowanego użytkowania rębego dla gospodarstwa lasów ochronnych jest sumą stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych, przestrzegano zasady, by nie nastąpiło nadmierne nagromadzenie drzewostanów o złym stanie zdrowotnym lub sanitarnym. Etat z potrzeb hodowlanych podlegał porównaniu z wyliczonymi etatami wg dojrzałości.

✓ **Gospodarstwo przerębowo-zrębowe**

Dla gospodarstwa przerębowo-zrębowego oblicza się etat wg dojrzałości drzewostanów:

- z miąższości drzewostanów ostatniej klasy wieku,
- z miąższości drzewostanów dwóch ostatnich klas wieku,

- oraz etat zrównania średniego wieku.

Wielkość planowanego użytkowania rębego dla gospodarstwa przerębowo-zrębowego jest sumą stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych, przestrzegając zasady, by nie nastąpiło nadmierne nagromadzenie drzewostanów o złym stanie zdrowotnym lub sanitarnym. Przyjęty etat z potrzeb hodowlanych podlegał porównaniu z przyjętym etatem optymalnym.

✓ **Etat miąższościowy grubizny netto**

Etat miąższościowy grubizny netto stanowi sumę miąższości drzewostanów lub ich części, ujętych w wykazie projektowanych cięć rębnych (wzór nr 6) w ramach etatu miąższościowego brutto. Miąższość netto oblicza się, jako iloczyn miąższości brutto i współczynnika redukcyjnego 0,8. Do tak obliczonej miąższości netto dodaje się 5% miąższości z tytułu spodziewanego przyrostu drzewostanów do chwili wyrębu.

Zestawienie obliczonych i przyjętych etatów mniejszościowych użytkowania rębego dla obrębu Szklarska Poręba

Gospodarstwo	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etat z potrzeb hodowlanych na okres obowiązywania planu	Etat przyjęty na okres obowiązywania planu
	etaty wg dojrzałości drzewostanów		etat wg zrównania średniego wieku	etat optymalny	etat z potrzeb przebudowy	etat wg okresów uprzątnięcia w KO i KDO		
	z ostatniej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku						
	m ³ brutto							
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	0	352	3775	3775
LASÓW OCHRONNYCH (O)	10721	12745	18829	12745	113	7660	94573	94573
LASÓW GOSPODARCZYCH (GZ)	0	0	0	0	0	X	X	0
	0,00	0,00	0,00	0,00	0	X	X	0
LASÓW GOSPODARCZYCH (GPZ)	23	41	16	23	0	0	X	0
LASÓW GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X	0	0	0	X
RAZEM GOSPODARSTWO (G)	23	41	16	23	0	0	0	0

OGÓŁEM OBRĘB	10744	12786	18845	12768	113	8012	98348	98348
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO	50026	46946	46771	46928	1398	44155	517045	521518

Gospodarstwo	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etat z potrzeb hodowlanych na okres obowiązywania planu	Etat przyjęty na okres obowiązywania planu
	etaty wg dojrzałości drzewostanów		etat wg zrównania średniego wieku	etat optymalny	etat z potrzeb przebudowy	etat wg okresów uprzętnięcia w KO i KDO		
	z ostatniej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku						
	m ³ brutto							
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	0	437	7223	7223
LASÓW OCHRONNYCH (O)	38608	33548	27585	33548	1270	35504	411474	411474
LASÓW GOSPODARCZYCH (GZ)	0	0	0	0	0	X	X	0
	0,00	0,00	0,00	0,00	0			0
LASÓW GOSPODARCZYCH (GPZ)	674	612	341	612	15	202	X	4473
LASÓW GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X	0	0	0	0
RAZEM GOSPODARSTWO (G)	674	612	341	612	15	202	0	4473
OGÓŁEM OBRĘB	39282	34160	27926	34160	1285	36143	418697	423170
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO	50026	46946	46771	46928	1398	44155	517045	521518

9. Wskazania gospodarcze

Spodziewany rozmiar prac z zakresu hodowli lasu przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Rodzaj czynności	Obręby		Nadleśnictwo
		Szklarska Poręba	Piechowice	
		Powierzchnia [ha]		
1.	Odnowienie halizn, płazowin, zrębów	-	4,22	4,22
2.	Zalesienia gruntów nieleśnych	-	-	-
3.	Odnowienia zrębów projektowanych	-	14,43	14,43
4.	Odnowienia przy rębniach złożonych	283,39	670,97	954,36
5.	Podsadzenia produkcyjne	1,70	1,21	2,91
6.	Dolesienia luk i przerzedzeń	0,13	4,25	4,38
7.	Poprawki i uzupełnienia w uprawach i młodnikach istniejących	-	-	-
8.	Poprawki i uzupełnienia na gruntach proj. do odnowienia i zal. w wys. 10% ich pow.	0,00	0,00	-
9.	Wprowadzenie podszytów	-	-	-
10.	Pielęgnowanie gleby w uprawach istniejących	12,72	124,19	136,91
11.	Pielęgnowanie gleby w uprawach proj.			-
12.	Pielęgnowanie upraw istniejących (CW)	39,59	307,01	346,60
13.	Pielęgnowanie upraw projektowanych (CW)			-
14.	Pielęgnowanie młodników (CP)	875,45	1214,11	2089,56
15.	Pielęgnowanie młodników (CP-P)	934,78	176,13	1110,91
16.	Nawożenie	-	-	-
17.	Regulacja stosunków wodnych	-	-	-
18.	Specjalne zabiegi agrotechniczne	285,22	695,08	980,30

10. Zestawienie składników planu urządzania lasu.

- Ogólny opis lasów nadleśnictwa – Elaorat.
- Ogólny opis lasów nadleśnictwa – Wykaz projektowanych cięć rębnych z zestawieniami tabelarycznymi
- Opisy taksacyjne lasów
- Program Ochrony Przyrody wraz z mapą sytuacyjno – przeglądową walorów przyrodniczych.
- Prognoza Oddziaływania na Środowisko i Obszary Natura 2000
- Operat dla leśnictwa
- Mapy przeglądowe wg obrębów leśnych, mapa sytuacyjna w granicach terytorialnych zasięgu nadleśnictwa, mapa sytuacyjno-przeglądowa funkcji lasu.
- Geobaza danych inwentaryzacyjnych TAKSATOR, wraz z geometrią.